ANUL VII. — No. 1953. O SINGURĂ EDIȚIE Luni 22 August 1894.

NUMERUL 15 BANI

ABONAMENTELE
INCEP LA 1 ŞI 15 ALE FIE-CĂREĬ LUNĬ
SI SE PLATESC TOT-D'A-UNA INAINTE

IN *Bucureştĭ* LA CASA ADMINISTRAŢIEĬ
DIN *Judeţe* ŞI *Streinătate* PRIN MANDATE POŞTALE
UN AN ÎN ŢARĂ 30 LEĬ; ÎN STREINĂTATE 50 LEĬ
ŞASE LUNĬ . . 15 » » » 25 »
TREĬ LUNĬ . . 8 » » » 13 »

Un numer în streinatate 20 bani

MANUSCRIPTELE NU SE INAPOIAZA

Adevĕrul

Să te ferești Române de cuiŭ strein în casă
V. Alexandri.

NUMERUL 15 BANI

ANUNCIURILE
DIN *Bucureştĭ* şi *judeţe* SE PRIMESC *numai la Administraţie*
DIN *Streinătate*, DIRECT LA ADMINISTRAŢIE ŞI *la toate oficiele de publicitate*
ANUNCIURĬ LA PAG. IV . . . . . 0,30 b. linia
» » » III . . . . . 2,— leĭ »
» » » II . . . . . 3,— » »
INSERŢIELE ŞI RECLAMELE 3 LEĬ RÎNDUL.
La Paris, ZIARUL SE GĂSEŞTE DE VÎNZARE CU NUMERUL LA
kioşcul No. 192, Boulev. St.-Germain

UN NUMER VECHIU 50 BANI

ADMINISTRAŢIA
PASAGIUL BĂNCEI NAŢIONALE (CASELE KARAGEORGEVICI)

Director politic: ALEX. V. BELDIMANŬ

REDACŢIA
PASAGIUL BĂNCEI NAŢIONALE (CASELE KARAGEORGEVICI)

GRAV ŞI GLUMEŢ

Vorbeam în numărul trecut de tinerii carĭ se apucă să scrie pasiunĭ necunoscute de eĭ, în loc să caute inspiraţiĭ în propria lor vĭaţă.

Una din caracteristicile acestuĭ păcat este mania de a plînge, în proză orĭ în versurĭ, fără ca autorul să simtă nevoĭa de a fi jalnic.

De unde să vie nenorocirea asta?

Invederat lucru, veacul acesta e veacul plîngerilor. Anomaliile sociale, contradicţiile dintre realitatea barbară şi aspiraţiile noastre, ne fac pe toţĭ să fim trişti, cînd n'avem temperamente de revoltaţi; pesimismul este de alt-fel el însuşĭ o revoltă... negativă. Iar literatura fiind produsă maĭ tot-dea-una de proletarĭ intelectualĭ, de oamenĭ ale căror năzuinţe sînt vecĭnic înşelate, carĭ simt maĭ dureros situaţia lor falşă într'o lume de băcanĭ avuţĭ, e firesc lucru ca astă literatură să aĭbă vecĭnic un aĭer plîns.

De alt-fel, însuşĭ faptul că avem o literatură pesimistă dovedeşte că veacul întreg e pesimist.

Mi se pare însă, că alăturĭ de cauzele astea adîncĭ şi inevitabile, literatura plîngătoare se maĭ esplică şi prin contagiune. Cred, în tot cazul, că e şi molipsirea vinovată de faptul că toţĭ scriitoriĭ se vaetă.

— Pentru ca să te poţĭ molipsi de o boală, trebuĭe ca ea să găsească un teren favorabil, — ar putea zice cine-va.

Sigur că da; însă aci avem a face cu o epidemie de suggestie, nu cu nişte cauze locale, care ar lucrà direct asupra organismuluĭ.

Şi ĭată cum:

Toată literatura pe care o cetim de la alte neamurĭ, e bolnavă. Să nu ne urcăm pînă la americanul Edgar Poë şi pînă la neamţul Hoffmann; dar Franţa ne-a zdruncinat nerviĭ cu Beaudelarie şi cu Maupassant, Rusia ne-a dezechilibrat cu Tolstoi şi cu Dostoewsky, ĭar acum ne nimiceşte Scandinavia cu Ibsen, Björnson şi Strindberg.

Am vorbit numaĭ de somităţĭ, de aproape geniĭ, de autorĭ pe carĭ se presupune că ĭ-a avut în mînă orĭ-ce literat. N'am pomenit de întregul curent, care tot e sceptic orĭ nevrozat şi care nu face de cît să ajute la opera de detracare a orĭ-căruĭ om normal.

Treceţĭ acuma de la literatură propriŭ zisă la literatura medico-filozofică. Acolo daţĭ maĭ întîiŭ peste irezistibilul Schopenhauer, apoĭ peste Nietsche şi în urmă peste toate vulgarizările posibile asupra newrasteniei şi tuturor boalelor de nervĭ.

Şi spuneţĭ dacă, orĭ-cît aţĭ fi de normalĭ prin naştere, maĭ puteţĭ rămîne aceĭaşĭ şi după ce v'aţĭ tăcut educaţia intelectuală la asemenea şcolĭ.

Fără 'ndoĭală, omul cult este maĭ nenorocit de cît cel incult, prin aceasta că el suferă nu numaĭ de durerile luĭ, dar şi de durerile altora; ĭar în urmă, orĭ de cîte orĭ deschide o carte, sufletu-ĭ se 'nvenineazā de o suferinţă 'ntreagă, de un sistem de suferinţe care-ĭ răpesc cel din urmă grad de normalitate nepăsătoare.

Şi ĭată pentru ce nicăirea nu se observă maĭ mult contradicţiile sufleteştĭ, ca la literaţĭ: astă-zĭ veselĭ, mîĭne triştĭ, după cum sînt influenţaţĭ orĭ de lumea reală, orĭ de operele de artă, care aŭ asupra lor maĭ multă înrîurire de cît realitatea însăşĭ.

Un om care s'a hrănit mereŭ cu literatura pesimistă, va ajunge la rîndu-ĭ un pesimist, chĭar dacă nu are în împrejurările propriei luĭ vieţĭ motive hotărîtoare pentru «gîndurile negre». Fireşte, un asemenea om trebuĭe să aĭbă o impresionabilitate deosebită, o natură artistică.

Este dar natural ca tineriĭ să plîngă, cînd izvorul lor intelectual e o filozofie aşà de amară, o aşà de tristă literatură. Ne atrage morfinomania literară, cum ne atrage morfinomania propriŭ zisă.

Se 'nţelege, literaţiĭ trăind cu sufletul vecĭnic în asemenea producerĭ, eĭ ne daŭ la rîndul lor acelaşĭ gen de artă. Operele se răspîndesc, — şi ĭată-ne în faţa uneĭ tinerimĭ încinse de molima pesimismuluĭ.

Fireşte, sînt departe de a osîndi pesimismul. Optimismul e o doctrină maĭ ales burgheză,—burgheză în sensul cel larg al cuvîntuluĭ. Băcanul care nu cugetă de cît la garnisirea vitrineĭ, junele care-şi trăĭeşte viaţa în băltăcul imoralităţeĭ, — sînt nişte optimiştĭ patentaţĭ. Şi, slavă Domnuluĭ, nu ţinem ca specimenile acestea, eminamente duşmane ale arteĭ, să ne năpădească.

Ne pare răŭ însă, că printr'o greşită înţelegere a pesimismuluĭ, tineriĭ carĭ încep să scrie, ucid spiritul. S'a înlocuit din literatură gluma frumoasă, cu nişte vorbe morăcănoase, care nu spun nimic în fond, dar care provoacă ahturĭ fetiţelor din portiţă. E, în versurĭ maĭ ales, o invazie de «gîndurĭ-rîndurĭ-rîndurĭ, florĭ de teĭ, mirezme de tăcere sfîntă, îngîndurare înnourată» şi alte tragi-caraghĭoase cuvinte, care une-orĭ sînt de o putere uĭmitoare, alte orĭ de o imensă veselie.

Versurile aŭ înlocuit hreanul. Nu se maĭ scrie de cît ca să se provoace o Dîmboviţă de lacrămĭ; nu se maĭ măsoară gradul talentuluĭ de cît după cantitatea de emoţie jilavă pe care o produce «opera».

In alt număr o să ne ocupăm maĭ de aproape de dispariţia nenorocită a spirituluĭ din literatura romînească. De-o-camdată, — «să plîngem» pe groapa ce ĭ-aŭ săpat tocmaĭ prieteniĭ luĭ naturalĭ, — tineriĭ, — pe groapa de-asupra căreĭa se scutură spanacul de vorbă şi de scris.

Anton Bacalbaşa.

ADEVĔRUL LITERAR dobîndind deja colaboratorĭ nouĭ, doreşte în acelaşĭ timp să atragă pe toţĭ tineriĭ de talent carĭ încep a scrie. Pentru un articol în proză, care să nu treacă de o coloană şi jumătate, se plăteşte 20 de leĭ după publicare.

GALERIA LITERARĂ

PROSTUL

Prostul este un om care nu face răŭ la nimenĭ, de cît atuncĭ cînd se apucă să scrie. Dacă 'şĭ vede de treaba luĭ, atuncĭ e chiar indispensabil uneĭ societăţĭ civilizate, căcĭ ajută la accelerarea digestieĭ şi te face să observĭ maĭ lesne pe ceĭ deşteptĭ.

Ca negustor de «coloniale şi delicatese», prostuluĭ îĭ merge minunat de bine, fiind-că întruneşte exact toate condiţiile trebuincĭoase; ca ipistat, nu turbură liniştea nimănuĭ, nu depune zel prea mare şi nu-şĭ vede nicĭodată numele la gazetă. Trăĭeşte şi lasă şi pe alţiĭ să trăiască.

Dacă face politică, prostul are'n tot-d'a-una aer grav şi pălărie 'naltă. Apare prin întrunirĭ, nu ca să vorbească, ci ca să fie văzut; el încurajază cu privirea pe oratorĭ făcîndu-le din cap semne de aprobare, — ĭar la public se uĭtă măreţ, maĭ cu seamă daca are faţa impunătoare. Articole nu scrie, măcar să-l picĭ cu ceară.

Şi ast-fel ajunge avocat celebru fără să fi pledat măcar odată, mare bărbat fără să fi rostit o vorbă, ministru fără să fi luptat. Se 'nţelege, toate întrunirile s'aŭ ţinut în «saloanele» luĭ. Odată ajuns ministru nu face nicĭ răŭ nicĭ bine, cade cum s'a şi suit, fără ştirea luĭ, ci «din cauze de forţă majoră». Une orĭ e chĭar regretat de mulţĭ, căcĭ în locul luĭ vine un escroc orĭ o canalie, — şi nicĭ odată ţara nu zice: «de cît cu prostul la cîştig, maĭ bine cu deşteptul la pagubă».

Numaĭ în literatură prostul e îngrozitor, fiind-că acolo trebue numaĭ de cît să se manifesteze, — şi manifestarea 'l dă de gol, că de-aĭa-ĭ ea manifestare. De-ar scrie numaĭ pentru el, n'ar fi nimic. Insă întinderea tiparuluĭ ne-a ucis.

Cînd debutează, prostul e modest; el te roagă să-ĭ publicĭ «alăturatele încercărĭ» şi primeşte să-ĭ facĭ «orĭ-ce îndreptărĭ veţĭ găsi de cuviinţă».

Refuzat azĭ, zeflemisit mîĭne, Prostul nu pĭerde speranţa. Şi, cînd într'o zi găseşte ocazia să publice ceva «pe socoteala proprie», fireşte că publicul se face că n'a aflat de apariţia volumuluĭ.

Atuncĭ să-'l vezĭ pe Prost! Atuncĭ să te ţiĭ, guvern care nu încurajezĭ tinerele talente şi public care nu pricepĭ arta adevărată! Pentru că sînt lucrărĭ de merit carĭ aŭ căzut din pricină că aŭ fost maĭ presus de mijlocia contemporanilor, Prostul crede că şi «opera» luĭ tot de aĭa a făcut o fiartă. Fatal se aşează decĭ alăturĭ cu Beaudelaire şi cu Goncourt, pe care-ĭ vîră fără să-ĭ fi consultat în acelaşĭ „cerc” cu el. Beaudelaire, ne fiind alegător, nu votează mort; ĭar Goncourt, cufundat în choregrafia veaculuĭ XVIII-lea, n'are vreme să se ocupe de găgăuţiĭ din zilele noastre.

Prostul se fuduleşte şi crede foarte serios că el este victima uneĭ crize de supra-talent care-ĭ cloceşte'n cap.

La urmă însă nu ĭese nicĭ un puĭŭ, — afară de puiĭ de sticleţĭ.

Wunder.

AQUARELE

I.
IN PARC

Pe criniĭ albĭ, ce 'n pacea sereĭ,
Ca nişte braţe se 'npreună,
Mîngîĭetor şi trist s'aşterne
Ninsoarea razelor de lună.

Şi frunzele s'ating uşoare
Şi tremură, — bĭetele frunze!
Precum la 'ntîĭa sărutare
Sfioase, tinerele buze.

O nalbă voluptos se 'nclină
Pe-un stuf de liliac, în floare.
Ascunsă 'n umbră-o sensitivă
Stă singuratică, — şi moare.

Reichenhall. **Traian Demetrescu.**

MOŞ IORDAN

Moş Iordan e curier. El ne aduce «poşta» de două orĭ pe săptămînă, — iar acu e iarnă şi cum mi-ĭ urît în selbătăcia acesteĭ singurătăţĭ, aştept sosirea corespondenţeĭ cum aşteaptă amanţiĭ ceasul întîlnireĭ... Poate azĭ am şi eŭ vre-o scrisoare de la... (geaba surîzĭ gingaşă cetitoare, crezĭ că am vrut să zic de la «vre-o trandafirie şi selbatecă Clotildă»?) Apoĭ iaca nu — ci de la vr'un prieten, — şi cu gîndul ăsta petrec ceasurĭ întregĭ, în cîrîitul ciorilor flămînde, în vîjiitul vîntuluĭ în sîrma de afară... Iar cînd bietul bătrîn intră pe uşă nins şi plin de frig — eŭ tresar de bucurie şi-l primesc cu un «bună vremea» cald şi repetat de cîte-va orĭ în şir... Moşneagul îmĭ surîde voios şi îmĭ restoarnă la picioare sacul plin de monitoare oficiale, cîte-va gazete şi vre-o două-treĭ scrisorĭ, umplînd odaia cu aierul rece de afară.

— Azĭ aĭ adus poştă multă.

Pe moş Iordan vorba asta îl încîntă.

— Acuma dute moş Iordane acasă de te odihneşte.

Moşneagul însă mereŭ se afla în treabă, deşi n'are nimic de făcut, se codeşte şi nu pleacă pînă nu închidem oficiul. Iĭ e urît şi luĭ acasă...

* * *

Aşez corespondenţa în rafturĭ şi acuma vin clipele dulcĭ... Aprind o ţigară şi mă pun să cetesc pe îndelete. Intîiŭ vin gazetele la rînd. Incep cu «Adevărul» şi isprăvesc cu «Biserica Ortodoxă».

Pe moş Iordan politica nu-l interesează de loc. Cînd însă ajung la «Biserica Ortodoxă» moşneagul devine radios. De alt-fel pentru revista asta am prins amîndoĭ o adevărată slăbăciune... Şi adese-orĭ, în ceasurĭ de tristă şi grea singurătate, cetesc din ea cîte-va pagine de o pură şi creştinească filozofie şi ne pierdem amîndoĭ în tihna albastreĭ nirvane.... Nu rîdeţĭ, că acuşĭ citez un paragraf întreg drept pildă ereticilor de la tîrg!

* * *

Azĭ am fost pe malul gîrleĭ. E întâĭea plimbare. Un pic de libertate în largul fireĭ mă 'mbată şi ca un copil mă bucur încălzit de întîĭea rază de primă-vară. Imĭ fac ochiĭ roată — pretutindenĭ lumină, senin... şi apele curg puhoiŭ. Cîntecul lor aduce dor de ducă — şi mă las în aburirea unuĭ vis uşor, cu ochiĭ duşĭ pe oastea albă a sloĭurilor, ce se grămădesc la cotiturĭ, se 'nalţă, se coboară — apoĭ se sparg venind şi 'ncet se 'mprăştie la larg, se pierd departe — de-alungul sălciiior verzuĭ şi mirositoare. Şi ciocîrliile cîntă şi ceru-ĭ limpede, senin — şi.... şi moş Iordan îmĭ face semn şi mă «pofteşte, că-s două trecute şi avem de lucru».

Moş Iordan e foarte scrupulos în afacerĭ de serviciŭ. La opt dimineaţa — orĭ la două după prînz el e, cel întîntiiŭ la oficiŭ. Şi cum se trudeşte bĭetul să mă scoată om, dar geaba!

— Moş Iordane, nu-ĭ de mine breasla asta. Ca mîĭnĭ o să vă las.

Şi bietul curier maĭ nu plînge pilduindu-mĭ *conştiinţa datorieĭ*....

— Nu maĭ grăi domnişorule. Ia e greŭ el pin' te-ĭ deprinde, c'apoĭ o să-ţĭ pară jucărie. Iacă eŭ, că acuma mataleştiĭ — pînă nu închideţĭ, măcar cum — mie nu-mĭ vine să plec.

Şi în adevăr toată ziua moşneagul se află chipurile în treabă. Mereŭ dă «instrucţiĭ» cantonieruluĭ. Une-orĭ grămădeşte pe cîte un particular maĭ naiv, şi-ĭ face curs de telegraf şi poştă. De alt-feliŭ, orĭ-cine vine la oficiŭ, cu moş Iordan face maĭ întîĭŭ cunoştinţă.

— Ce-ĭ voinice, de unde eştĭ?

— Apoĭ să-mĭ bateţĭ o hîrtie,..

— Dă-o 'ncoà şi stăĭ icĭ.

Şi moş Iordan îĭ ia hîrtia, se uĭtă pe dînsa ca şi cum ar ceti-o — moş Iordan nu ştie carte — apoĭ mĭ-o aduce mie s'o descurcăm...

Cînd lucrez la aparat, dînsul stă nemişcat, cu ochiĭ la releŭ şi ascultă — chipurile înţelege şi el tot....

In sat trece drept omul care ştie toate secretele de la telegraf — dar e giuruit să le tacă... Aşà se laudă el tuturor, cînd se găseşte cu chef.

* * *

De-o vreme încoace avem poştă în fiecare zi. Pe mine asta mă bucură — moş Iordan însă sta toată ziua mîhnit şi dus. De unde maĭ înainte toată corespondenţa treceà prin mîinile sale, acu se duce numaĭ odată pe săptămînă şi chiar atuncĭ se 'ntoarce cu sacul aproape gol, — că îĭ maĭ mare ruşinea, cum zice el. Pe noiĭ curierĭ nu-ĭ poate suferi — şi mereŭ se ceartă cu eĭ, nemulţumit de serviciul lor... Dînşiĭ i-aŭ năzuit toată gloria de odinioară. Şi pe lîngă toate astea, azĭ a aflat chiar de la conductorul cu care face schimbul corespondenţeĭ — că direcţia a hotărît să desfiinţeze postul luĭ de curier. Maĭ mult, azĭ s'a întors cu sacul deşert — nicĭ o scrisoare, nemic. Asta l'a săgetat adînc în inemă şi-a plecat acasă clătinînd din cap, iar buzele îĭ tremuraŭ. Acasă il aşteptà *murgul* flămînd...

Conductorul avuse dreptate. In adevăr, după cît-va timp, direcţia ne făcù cunoscut frumoasa-ĭ ispravă. Moş Iordan fuse sacrificat. Maĭ mult, pe luna din urmă, nu i-a dat nicĭ o lăscaie şi doar toată leafa bietuluĭ bătrîn, ierà numaĭ de treĭ-zecĭ de leĭ. «Onorabila» direcţie suprimase postul — şi abieà după o lună ne-a dat de ştire!

Cînd i-am cetit ordinul, dînsul stăteà nemişcat, cu ochiĭ în pămînt şi par'că se gîndeà aiurea. Isprăvisem de cetit şi ĭel rămase cîte-va minute loculuĭ, cu neputinţă să-şĭ ridice privirea, cu neputinţă să facă o mişcare.

Tot în ziua aceea ne-am dus amîndoĭ pe linie. Se coseà pentru întîiea oară iearba şi prepeliţele cîntaŭ. Noĭ tăceam. La un deal am poposit. Vîntul ne aduceà miros dulce de fîn cosit de curînd. Moş Iordan coboară şi ĭea o pală de fînă. Murgul nechează 'ncet şi prinde a ronţăi, în vreme ce moşneagul il mînghîie, il desmieardă şi-l îndeamnă să mănînce.

Iĭ vorbeà... Murgul îĭ ierà cel maĭ bun prieten. In clipele acele se petreceà o dramă atît de îuduioşătoare în sufletul acestuĭ om. Iĭ picura pe suflet povestea vieţeĭ lor întregĭ... S'a sdruncinat bietul toamna pe sloată — şi iearna pe ger şi vifor şi acuma aŭ dat cu piciorul în ĭel, ca 'ntr'un cîine, fără milă şi fără de ruşine!...

PINCIO.

PE DRUM

O văd stînd singură în pragul uşeĭ:
Ie naltă cum îmĭ place — şi-ĭ subţire;
Iar rochiea-ĭ ca pulberea cenuşeĭ —
Şi 'n ochiĭ marĭ ce tristă licărire!

Cînd trec 'ĭ e milă parcă şi mă lasă
Să sorb tot farmecul priviriĭ sale.
Pot ieŭ să cuget orĭ-ce aşĭ vrea — ce-ĭ pasă
De-un om necunoscut, ce-ĭ ĭese 'n cale!...

Spre seară ĭar mă 'ntorn s'o văd o clipă,
Că mîĭne plec — şi-ĭ prea mult pînă mînĭ...
. . . .
N'am maĭ plecat... şi-s două săptămînĭ —
Iar dînsa cînd mă vede fuge 'n pripă...

I. PĂUN

CRONICA

Gramatică!

Cînd eram la scoală nu 'nvăţam nimic. Mă luasem de comediĭ, ĭar profesoriĭ meĭ se luaseră de gîndurĭ. Minutul cînd «domnu» intrà 'n clasă mi se părea tot aşà de îngrozitor ca minutu 'n care la uşa bĭetuluĭ condamnat apare gîdele. Nu maĭ vorbesc de clipa în care mĭ-auzeam numele strigat la catalog şi însoţit de tradiţionalul «eşĭ la tablă».

Culmea noteĭ la care m'am urcat la Matematicĭ a fost patru, nota circumstanţelor atenuante, nota de 'ndurare, nota de graţie.

Şi, cu toate astea, am avut două patimĭ marĭ, care uĭmeaŭ pe toţĭ colegiĭ: limba latină şi limba romînă. La «romînă» în special treceam de omul situaţieĭ. Dascălu-mĭ spunea că am să ĭes un scriitor straşnic, — fi-r-ar-fi fost ceasul blestemat cînd mĭ-a cobit aşa de răŭ.

Da, am ajuns scriitor (las de o parte pe «straşnic»).

* * *

Aŭ trecut aniĭ, aŭ trecut speranţele mele ca s'ajung doctor, — şi iată-mă-s mîsgălitor al sărmaneĭ hîrtiĭ nevinovate, frecător al peniţelor, risipitorul blîndeĭ cernelĭ.

Şi mĭ-a rămas patima «limbeĭ romîne», redusă maĭ ales la patima gramaticeĭ. Dacă vrea să mă ucidă lucrătorul tipograf, n'are de cît să facă într'un articol al meŭ cîte-va greşelĭ de gramatică, pe care corectorul să aĭbă amabilitatea de a le tolerà şi el. Asta ar fi pentru mine tot una cu distrugerea Franţeĭ de către Germania, cu torturarea mea, cu un cataclism universal.

Şi credeţĭ că din egoism? De loc. O greşală de gramatică într'un articol străin mă impresionează tot aşà de dureros. Simt un răŭ organic, par'c'aşĭ pune mîna pe cretă, par'c'aşĭ curăţi pĭersicĭ, par'c'aşĭ scrie cu degitele 'n nisip.

Poate cine-va să 'nţeleagă suferinţa asta? Răul cel mare este că'n vĭaţa de gazetar, în care citeştĭ vrute şi ne-vrute, aĭ prilejul să daĭ zilnic peste sute de torturĭ de asemenea soĭŭ.

Eŭ, dac'aşĭ fi rege, aşĭ da afară din cabinet pe un ministru escelent care mĭ-ar face o greşală de gramatică; pentru acelaşĭ cusur, dac'aşĭ fi alegător, n'aşĭ votà un candidat, orĭ-care ĭ-ar fi programul; dac'aşĭ fi judecător, aşĭ trimite la ocnă pe un om nevinovat, cînd s'ar apărà fără o gramatică perfectă; dac'aşĭ primi o scrisoare de dragoste de la Ileana Consinzeana, ĭ-aşĭ răspunde cu un Himalaya de zeflemele, de-aşĭ găsi o greşală gramaticală; — pe eşafod n'aşĭ muri de cuţitul calăuluĭ, cum aşĭ muri dacă mĭ-ar spune:

— *S'a făcutără* pregătirile!

E boală asta? Se poate; dar o prefer uneĭ sănătăţĭ care nu respectă tot ce-ĭ maĭ dulce, maĭ suav, maĭ dumnezeesc, maĭ sublim în cerurĭ şi pre pămînt: gramatica!

Am avut un cult pentru Bolintineanu; dar cînd am cetit:

E *ca cele* păsărĭ *ce* în noapte *zbor*, —

am aruncat în noaptea uĭtăreĭ lebăda de la Bolintin, pe care am găsit o pană murdară. Las de o parte pe «*ca cele*» las pe «păsărĭ *ce*»; — dar *zbor* în loc de *zboară* e un ultraj, o crimă, un incest. Şi-mĭ sună mereŭ în ureche:

— Verbele de conjugarea 'ntîiŭ fac la persoana a treĭa plurală a indicativuluĭ prezinte, ca la persoana a treĭa singulară!

Asta-ĭ o axiomă, — şi 'nţeleg maĭ lesne să calcĭ o axiomă din matematicĭ de cît una din gramatică.

De cîte orĭ n'am auzit însă deputaţĭ şi miniştri scîlciînd idolul «care ne'nvaţă a ceti şi a scrie corect»! De cîte orĭ n'am auzit pe uniĭ din reprezentanţiĭ ăştia aĭ Naţiuneĭ strigînd cu un fel de entusiasm: «oameniĭ este, oameniĭ sîntără!»

Le-aşĭ fi ertat şi legile pocite şi birurile grele şi diurnele formidabile şi bîtele din care aŭ izvorît, — dar nicĭodată nu am să uĭt c'aŭ îndrăsnit să-mĭ pîngărească unicul Ideal ce mĭ-a maĭ rămas.

* * *

Şi dacă nu ĭerţĭ asemenea greşelĭ, — asemenea crime, — unuĭ ministru orĭ unuĭ deputat, oamenĭ carĭ la urma urmeĭ aŭ dreptul să nu respecte legile, — cît trebuĭe să fiĭ de crud cu aceĭa carĭ aŭ *meseria* de a scrie şi carĭ îşĭ bat joc de meseria asta, de meseria care e şi a ta.

Ce-aţĭ zice de un zidar care ar aşezà cărămizile pe dos? Ce-aţĭ zice de un pictor care n'ar cunoaşte combinaţia culorilor? Ce-aţĭ zice de un croitor care n'ar şti să coasă un nasture?

Şi cu toate astea nu ziceţĭ nimic de un scriitor care nu ştie gramatică.

Pentru mine, un ast-fel de criminal poate să facă strungărie, băcănie, deputăţie, cărţĭ de ştiinţă chĭar, — dar să nu se amestice în literatură, că-ĭ foc.

Inchipuiţi-vă o nuvelă cu fondul «genial», dar în care aţĭ găsi fraza:

— «Contesa privea departe. Ochiĭ eĭ *străbătea* în văzduh...»

...Aşĭ trimite contesa 'n văzduh, cu genialitatea eĭ cu tot.

Wunder.

PAGINĬ DIN CĂLĂTORIE

II.

IN MÜNCHEN

Intre *Reichenhall* și *München* sunt aproape cincĭ ore, cu trenul. Drumul e un șir neîntrerupt și uĭmitor de priveliștĭ variate. Ca să scap de fumul pipelor și de rîsul zgomotos ale unor flamanzĭ, — tovarășiĭ meĭ de compartiment, — băgasem capul pe fereastră și priveam afară.

Era senin și cald. In goana trenuluĭ, văile, dealurile, satele apăreaŭ, cîte-va clipe apoĭ rămîneaŭ în urmă, în pacea lor neturburată.

Cîte o-dată, o vilă, saŭ o căsuță simplă, așezată între arborĭ, departe de lume, mă ademenea cu visurĭ de singurătate și fericire.

Intr'o livadă, o ceată de fete frumoase, marĭ și puternice, coseaŭ fînul. Se împrăștia un miros de càmp fecund, un miros de voluptate. Nu știŭ pentru ce m'am gîndit atuncĭ la nevrozatele și palidele noastre Domnișoare, care fac cură de zeamă de lămîĭe pentru a deveni străveziĭ!...

Ah! frumoasele țărance bavareze!... cu sînul bogat pentru nutrire, cu șoldurĭ rotunde și tarĭ, cu brațe, care știŭ să îmbrățișeze și să muncească!...

Forța și sănătatea mă farmecă, — pe mine bĭet neurastenic!... In firea mea tresar adînc nostalgiĭ de cîmp, de vĭață simplă, de orizonturĭ largĭ, de iubirĭ rustice!... Dar o soartă ciudată, pe care de sigur n'am dorit-o, m'a făcut omul orașuluĭ, copilul visurilor, osîndit să'mĭ pĭerd ceĭ maĭ frumoșĭ anĭ aĭ vĭețeĭ *dans mon tour de province*, — printre burghejĭ parvenițĭ carĭ reduc totul la tejghea și stomac.

Iată pentru ce, de cîte orĭ izbutesc să fug departe de oraș, și să mă pĭerd aĭurea, aripele nostalgiilor mele de vecĭnic pribeag, bat și se deschid largĭ. Și cînd sunt gata să zboare, se reînchid din noŭ; căcĭ baniĭ s'aŭ sfîrșit și trebuĭe să mă 'ntorc «acasă». Asta poate să fie neînțeles, unuĭ băcan, dar pentru noĭ, frațiĭ meĭ, e grav!

* * *

Am ajuns în München. Plouă. Orașul e sumbru, poate maĭ mult de cît Viena. Trecătoriĭ sînt rarĭ.

De o cam dată, caut să mă așez într'un hotel. Hotelerul e un alsacian. In sfîrșit, pot să mă 'nțeleg în Bavaria c'un om. Altfel, iar așĭ fi fost silit să vorbesc prin gesturĭ, ceea-ce mă făcea ridicul.

Aicĭ se vorbește foarte puțin franțuzește. Un negustor din Raichenhall, de la care vroiam să cumpăr o umbrelă, se făcuse foc pe mine că viŭ în țara lor, fără să știŭ nemțește. L'am împăcat, cumpărînd umbrela.

Peste o oră, ploaĭa încetase, era soare!

In München eram așteptat de treĭ prietenĭ bunĭ: un ziarist din Romînia, un pictor romîn și un student bulgar. Cîte și treĭ țineaŭ să fie ciceroniĭ meĭ.

Tot în München maĭ eram așteptat și de delicioasa, transportătoarea, incomparabila, bere!

Zeĭ, carĭ bețĭ ambroazie, ațĭ gustat berea din München?...

In antichitete, v'ațĭ coborît pe pămînt sub formă de lebădă și de taur, pentru a înșela femeile. O, zeĭ! coborîți-vă și astăzĭ la fabrica bereĭ din München, și vă asigur că n'avețĭ să vă maĭ reintoarcețĭ pe tărîmurile voastre eterice!

Stradele orașuluĭ sînt tăcute, departe de a'țĭ lua auzul, ca cele din Bucureștĭ. Trăsurile maĭ mult staŭ, — pe semne de aceea și caiĭ și vizitiĭ sînt foarte grașĭ. Tramwaĭele doar circulă mereŭ, pline de lume.

Dar în cotro te 'ntorcĭ, ochiĭ întîlnesc surprinderĭ neașteptate. Aicĭ, arta pare a fi risipită pe strade. Pe fațada uneĭ clădirĭ imense am privit diferite picturĭ, făcute de un artist vestit (al căruĭ nume îmĭ scapă din memorie) carĭ, de sigur, ar fi putut ilustra o pinacotecă.

Statuetele, obelicusurile, arcadele, sînt foarte numeroase. Le întîlneștĭ aproape pe fie-care uliță, și dacă eștĭ un visător singuratic, aĭ cu ce să'țĭ distrezĭ spiritul și privirea.

Natura îțĭ oferă și ea surprinderĭ. Vă amintițĭ că într'un alt articol mă plîngeam de cerul Reichenhalluluĭ, care e maĭ tot-d'a-una posomorît saŭ de un albastru spălăcit. In München, cerul are nuanțe uĭmitor de frumoase. Apusurile sînt poeme de culorĭ! E un amestec ideal de trandafiriŭ, violet, portocaliŭ și albastru clar... Se zice că *Wagner* a copiat apusurile din opera sa *Lohengrin*, după cerul Müncheneluĭ,

* * *

— La panoramă! La panoramă! strigă ciceroniĭ meĭ.

Nu înțeleg, — dar de odată îmĭ reamintesc copilăria și panoramele din provincia mea, — «intrarea 50 de banĭ cu cadoŭ, și 25 de banĭ, fără cadoŭ». Să fie acelașĭ lucru? Naivul!

Intru într'un edificiŭ larg și elegant, suĭ cîte-va trepte și, — minune! În fața ochilor mi se desfășură o pînză colosală de aproape două sute de metri, dispusă, în formă circulară, representînd: *Intrarea triumfală a luĭ Constatin cel Mare, în Roma*. Tabloul este o lucrare genială a unuĭ artist vestit, Alexandru Wagner în colaborare cu ceĭ maĭ talentațĭ elevĭ aĭ săĭ.

Puterea sugestivă a perspectiveĭ e neînchipuită. Aĭ iluzia că te găseștĭ în Roma: Constantin cel Mare se 'ntoarce victorios de la războiŭ. Împărăteasa, înconjurată de matroane, așteaptă pe terasa palatuluĭ. Armata intră glorioasă pe sub arcurile de triumf. Toată populațiunea Romeĭ, urcată pe muriĭ orașuluĭ, pe acoperișurile caselor, o întîmpină cu florĭ și aclamărĭ. Inpăratul a ajuns în fața Senatuluĭ, înaintea căruĭa ĭes *Patres Conscripti*.

Un grup de sclavĭ dărîmă statuă unuĭ tiran; cițĭ-va soldațĭ îșĭ povestesc întîmplărĭ din războĭŭ; sclave pe jumătate goale, poartă pe umerĭ vase cu apă.... Altele dorm la umbra olivilor.

E cald.... Cerul Italieĭ, — divinul cer! sub care oameniĭ n'ar maĭ vrea să moară, — împrăștie peste oraș melancolia unuĭ senin dulce....

Eram uĭmit, retrăiam în trecut. Ce prozaică, ce sărăcăcioasă, mi se părea viața din prezent, pe lîngă splendoarea aceleĭ zile din Roma! Poezia trecutuluĭ mă îmbăta, fără să 'mĭ daŭ seamă. Nicĭ odată n'am simțit, ca atuncĭ, puternica înrîurie a arteĭ.

Cînd am ĭeșit afară, cînd m'am întors din atîtea secole trăite *o oră* în Roma, — par'că îmĭ venea să mă 'ntreb: «In ce veac și printre ce oamenĭ mă aflu!»

* * *

In München, senzațiunile de artă te îmbată. Mult timp eștĭ aĭurit, nu ți le poțĭ lămuri. Poate, într'o zi voiŭ nota ce-am simțit, ce-am gîndit, ce-am observat, vizitînd cele două pinacotece, două exopzițiĭ internaționale, muzăul de sculptură, și alte galeriĭ particulare. Eŭ am fost tot-d'auna încredințat că *mărturisirilor* de felul acesta pot servi, adese-orĭ, acelor istoricĭ și criticĭ carĭ se vor ocupa, în viitor, cu diferitele stărĭ intelectuale și morale ale epoceĭ noastre.

Pînzele luĭ *Rubens* sînt foarte numeroase; între altele, cîte-va din cele maĭ celebre: *Crist* și *Magdalena*, *Susana*, *răpirea sabinelor* și *Uciderea pruncilor*. Tabloul din urmă e de o putere emoționantă, pînă la groază.

Copiiĭ zdrențuroșĭ aĭ luĭ *Murillo* sînt adorabilĭ! Mănîncă strugurĭ și feliĭ de pepene, impart cîștigul de pe florĭ și poame vîndute, se joacă în nisip, — sînt veselĭ, naivĭ, inconștiențĭ de soarta lor rea.

Magdalena luĭ *Dolci* întrece orĭ-ce vis. E o frumusețe pămîntească, lipsită de acea idealizare a luĭ *Rafael*, care face, une-orĭ, *neînțelese* concepțiile luĭ; dar de sigur, nicĭ odată ochĭ de femĭe n'aŭ visat într'o tristețe maĭ divină!

Cîtă deosebire între Magdalena luĭ *Dolci* și o Madonă a luĭ Rafael, — despre care se vorbea că fusese cumpărată c'un milion, — figură spiritualizată, de o finețe incomparabilă, în care părea că nu e nimic omenesc.

Dar mă opresc. Senzațiunile acestea îmĭ vin confuze, sub condeiŭ; îmĭ trebuĭe încă vreme pentru a le nota în lumina lor adevărată. Și-apoĭ, senzațiunile ce le-am avut sînt de-o varietate neînchipuită.

Judecațĭ: de la arta senină, a celor vechĭ, să trecĭ apoĭ la o expoziție internațională, unde întîlneștĭ, atîtea școlĭ bizare: simboliștiĭ, impresioniștiĭ, — carĭ numără maeștriĭ genialĭ, cum este *Stuck*. Ultimul tabloŭ *Resboiul* al acestuĭ artist a produs în toată Germania o uimire uriașe. Pe lîngă valoarea luĭ artistică, tabloul are o mare putere moralizătoare: Noaptea s'a lăsat pe un cîmp întins, plin de cadavre. E o mare de hoițurĭ omeneștĭ, — o mare pe care n'ar fi putut'o descrie în cuvinte de cît genialul halucinat Edgar Pöe. Călare pe cal, un cavaler triumfător, — geniul rĕzboiuluĭ, — ducênd o spadă mare pe umerĭ, trece peste aceste trupurĭ moarte. Privirea cavaleruluĭ e senină și mândră.

Singur calul pare înspăimîntat, și calcă cu milă peste cadavre.

Am văzut privitorĭ emoționațĭ pînă la lacrimĭ dinaintea acestuĭ tabloŭ genial.

* * *

Noaptea, orașul e aproape pustiŭ. Stradele sunt deșerte, casele par adîncite într'o tăcere de veacurĭ. Teatrele sfîrșesc cel mult la zece și $1/2$; grădinile sînt lipsite de muzicĭ; rariĭ consumatorĭ beaŭ bere și convorbesc în liniște.

Singurele întîrziate sunt nenorocitele femeĭ care, ca și *Gervaise* din *L'Assomoir*, le auzĭ șoptind trecătorilor:

— Pst! Pst!...

Tradem.

NOAPTEA

(M. GUYAU, *Vers d'un philosophe.*)

Să dorm ce dulce este; maĭ dulce-ĭ să fiŭ piatră
Cît timp necinstea, ura în lume s'or afla...
Să nu auz nimica, și nicĭ să văz, ce bine-ĭ!
Vorbește 'ncet amice... O! nu mă deștepta!

L. Dauș

GHETE SALVATOARE

Orĭ de cîte orĭ mi se prezintă ocazia să fac cea maĭ mică călătorie cu drumul de fier, m'apucă o emoție nespusă.

Pot să plec la Paris saŭ la Jilava, la New-York saŭ la Tg.-Frumos, emoția mea nicĭ nu crește, nicĭ nu se micșorează.

Simt aceleașĭ bătăĭ svîcnitoare de inimă, aceleașĭ frigurĭ neastîmpărate.

Și să nu credețĭ poate că pricina emoțieĭ mele ar fi perspectiva de-a trăi o viață nouă pe-acolo pe unde mă duc, priveliștele fermecătoare care ar putea să fie, sămănate de-alungul drumuluĭ, nu!

Uite așa, mă emoționez din senin, din imboldirea uneĭ fantezĭĭ neînfrînate, care mă face să cred că are să mi se întîmple *ceva pe drum*.

Toate romanele mele închipuite, visurile de fericire, mi se pare că aŭ să se realizeze cînd-va în tren, pe canapeaua roasă a unuĭ vagon de clasa a doua, în dosul uneĭ perdele albastre purtînd cifrele C. F. R. cu o roată înaripată de-asupra.

* * *

Intr'o demiază de Iulie, îmĭ scălciam ghetele pe peronul uneĭ stațiĭ micĭ din Moldova, mă ștergeam cu treĭ batiste de-o dată de nădușală, dar inima îmĭ bătea cu furie, sîngele circula repede prin vine, căcĭ așteptam trenul să vie.

Am fost și voiŭ fi în tot-d'a-una cel d'întîĭŭ pe care-l poftesc hamaliĭ să se dea maĭ înapoĭ de pe marginea peronuluĭ, ca să nu-l calce trenul. Dihania asta enormă și gîfîitoare mă atrage, mă hipnotizează ca un farmec.

O spuiŭ cu rușinea mea, sînt zile cînd nu mă pot împedeca de-a merge la gară, singur singurel, numaĭ pentru plăcerea de-a vedea trenurile sosind și plecînd.

Și cînd le văd că pleacă, cînd zăresc din îndepărtare fluturînd batiste pe la ferestre și cînd aud locomotiva gîfîind din ce în ce maĭ tare și maĭ repede, mă apucă un dor de ducă și o jale așa de mare și de neînțeleasă, cum nu se poate descrie.

Așa dar așteptam cu nerăbdare sosirea trenuluĭ, în gara X.

Mă vedeam deja în vagon, și-acolo doĭ îngerĭ de femeĭ, una brună și alta blondă, intrînd cu ele în vorbă, devenind intimĭ; mă vedeam căzut în cea maĭ teribilă încurcătură neștiind pe care s'o prefer, mă simțeam pe pragul uneĭ intrigĭ bizare, cu desnodăminte fantastice, în fine inima și creerul date în prada celor maĭ furtunoase sbuciumărĭ de sentimente de tot felul, dar toate îngrozitor de tragice.

Asta era una din acele nenumărate felurĭ a faimosuluĭ meŭ *ceva* pe care îl așteptam de anĭ să se întîmple.

In ziua aceea fantezia îmĭ căzuse la brune și la blonde necunoscute, întîlnite în drumul de fier.

* * *

Iată-mă în vagon.

Ce fericire! In colțul din fund, în dosul perdeleĭ albastre cu cifrele C. F. R. și cu roata înaripată de-asupra, stă un înger cu aripele lăsate pe genunchĭ.

E frumos, e blond, e surîzitor, are aerul că nu-ĭ displace sosirea mea, îmĭ face loc în fața luĭ cu aerul cel maĭ atrăgător posibil; fantezia mea începe să se întrupeze.

In fața *luĭ*, însamnă în fața *eĭ*, căcĭ îngerul meŭ are un sex și e de sexul femenin.

Pînă la stația cea maĭ apropiată ajunsesem așa de prietenĭ în cît cea maĭ mare nenorocire la care mă gîndeam acuma, era sosirea vre-unuĭ musafir care să ne întrerupă idila ce începea să-șĭ arăte aripele-ĭ roze pe orizontul vĭețeĭ mele.

Sînt uniĭ oamenĭ carĭ aŭ gîndul bocit: cum se gîndesc la ceva răŭ, se și întîmplă răul; tocmaĭ așa am pățit și eŭ.

La stația vecină ușa vagonuluĭ s'a deschis cu zgomot și o namilă mare, gîfîind pe nas, pe gură și pe urechĭ, purtînd în mîna stîngă un coș cu zarzavaturĭ și cu carne, în mîna dreaptă o umbrelă mare verde, și-a făcut apariția în cabina noastră, întunecînd și lumina zileĭ și orizontul vĭețeĭ mele.

Imĭ venea să mă arunc pe fereastra vagonuluĭ de ciudă; ca să mă gîndesc să fac cu namila ceea ce voiam să fac cu mine, nicĭ nu era de gîndit, mi-ar fi trebuit maĭ întîĭŭ o macara cu aburĭ.

Namila văzîndu-ne, începu să pufnească și să mîrîe, măsurînd în acelaș timp canapelele cu ochiĭ. Se vede că venise cu gînd să se culce și prezența noastră îĭ scurta ambele canapele cu cîte o jumătate de metru.

Idila mea se ducea pe copcă văzînd cu ochiĭ. Maĭ aveam o singură nădejde: poate că elefantul meŭ de călătorie mergea la vre-o stație vecină de tot, și cum îngerașul sbura cam departe și eŭ eram gata să-l urmez pînă la capăt, de și n'aveam nicĭ o treabă prin partea loculuĭ, tot ne maĭ rămînea vreme de realizat măcar o parte din fericirea visată.

Cînd a intrat conductorul să-ĭ tae biletul, am constatat că hipopotamul mergea foarte departe.

Drept aceea, maĭ fiind dată și căldura nesuferită de-afară, cămila și-a luat inima în dințĭ, și-a strîns picioroangele cum a putut, și-a pus sub cap cele două ghiulele imense care-ĭ serveaŭ drept pumnĭ, și s'a pus să sforăe de nu se maĭ auzea nicĭ în cer, nicĭ în pămînt.

* * *

Dar nicĭ nu știĭ de unde vine norocul omuluĭ. Namila a dormit ce-a dormit și pe urmă s'a sculat din somn ca să-șĭ scoată ghetele, care se vede că'l supăraŭ și 'l făceaŭ să viseze urît.

Am protestat cu energie în contra uneĭ asemenea ne maĭ pomenite necuviințe, dar în zadar. Cele două sferturĭ de piele de boŭ bătută cu ținte de fer care aveaŭ onoarea să conție în ele copitele de dinapoĭ ale tovarășuluĭ nostru de călătorie, fură scoase frumușel și svîrlite cu dispreț pe canapeaua din față.

Maĭ încercaiŭ încă o dată să protestez în numele civiliziațieĭ și a sexuluĭ frumos, dar m'am convins că n'o puteam scoate la nicĭ un capăt.

Individul îmĭ respunse cu o căscătură de crocodil flămînd, mă privi cu niște ochĭ furioșĭ, își trecu limba prin măstățĭ, scuipă tocmaĭ pe mînerul de la «Cald—frig», și-șĭ lăsă din noŭ capul pe pumnĭ, începînd să sforîe ca o mașină de treer.

Am zis că nu știĭ de unde-țĭ vine norocul. Indignat de atîta nerușinare și atins în partea cea maĭ delicată a fantezieĭ mele, m'am hotărît să-ĭ fac una dromaderuluĭ meŭ s'o ție minte cît o trăi.

După ce m'am convins bine că doarme, svîrlind într'însul cu boțurĭ marĭ de gazete care ricoșaŭ pînă'n tavan, fără să-l deștepte, mĭ-am pus planul în aplicare.

M'am apropiat frumușel de ghetele zvîrlite pe canapea, am petrecut bastonul prin urechile lor marĭ cît niște urechĭ de geamantan și le-am zvîrlit afară pe fereastra vagonuluĭ.

Blînda și minunata mea tovarășă de drum făcea un haz ne maĭ pomenit, mulțumindu-mĭ din inimă pentru fapta asta, cu ochiĭ eĭ azuriĭ scăldațĭ în lacrimĭ de veselie și cu gurița eĭ comoară de perle fine, dațĭ pradă unuĭ rîs ce nu se maĭ putea as tîmpăra.

Dar asta era numaĭ partea întîĭ a planuluĭ meŭ de campanie; partea a doua n'o puteam pune în aplicarea de cît tocmaĭ la stația viitoare.

Cum am ajuns în stație, m'am strecurat încet pe ușă că să nu deștept namila și m'am dus la șeful stațieĭ să mă plîng că în cabina unde eram eŭ, se urcase un om nebun, numaĭ în ciorapĭ, și am cerut să se ia măsurĭ ca să nu se întîmple vre-o primejdie.

Intr'o clipă șeful și comisarul găreĭ, dimpreună cu vre-o cițĭ-va hamalĭ, s'aŭ urcat în cabină și după vre-o două minute m'am pomenit cu namila legată cot și dată jos.

Pe peron era un scandal ne maĭ pomenit. Namila, numaĭ în ciorapĭ, țipa și înjura de făcea spume la gură, iar șeful stațieĭ și comisarul împingîndu-l într'o sală de așteptare, convinșĭ acuma pe deplin că aveaŭ de-aface cu un nebun furios, de cea maĭ primejdioasă specie.

* * *

Ce-a urmat după asta, în vagonul umbrit cu perdele albastre purtînd cifrele C. F. R. și o roată inaripată de-asupra, asta-ĭ nu-ĭ treaba nimănuĭ. Dacă am trăi pe timpul inchizițieĭ aș fi nevoit poate să vă spun ce sfîrșit a luat idila mea, dar în veacul nostru vă pot spune fără nicĭ o teamă: «punețĭ-vă pofta în cuiŭ».

Epilogul afacereĭ l'am găsit treĭ zile după aceea într'o gazetă din provincie.

Iată ce scria *Ecoul Dunăreĭ de jos* sub titlul de *Oderaiare*: O mașină izolată a deraiat pe linia X, din pricină că niște răĭ făcătorĭ, rămașĭ necunoscuțĭ, aŭ pus două valize vechĭ pa linie.

Eraŭ ghetele namilieĭ, care treceaŭ la posteritate sub numele de «valize vechĭ».

I. Th.

VOCEA PRAHOVEI

Filoxera comunală. — Columnele unuĭ senator. — Cuviință și înjurătură-sadea. — O nouă gramatică.

Județul Prahova a suferit multe nenorocirĭ pînă 'n ziua de azĭ; a avut republică de cașcaval și filoxeră.

Credeam că s'a isprăvit. Cînd colo, ce să vezĭ? Tocmaĭ acuma, în ajunul alegerilor, hop și noĭ cu *Vocea Prahoveĭ*, ziar care ar apărea «în fie-care Joĭ», dac' ar fi în fie-care Joĭ alegerĭ.

Caracteristica acesteĭ *Vocĭ* este că vrea să învieze limba și ortografia de la 1848.

De pildă:

In loc să zică: «în coloanele acestuĭ ziar», *Vocea Prahoveĭ* scrie: «în *columnele* fóeĭ noastre», — par'c'ar fi vorba de columna luĭ Traian (a nu se confunda cu Traian Popescu).

Să trecem însă de la columnele D-luĭ Ie*n*nescu (cu doĭ *n*) și să vedem ce modeste sînt columnele *Voceĭ*.

Științĭ cum se califică acest ziar pe el singur? Ascultațĭ:

«...Vechiĭ noștri tovareșĭ de luptă grupațĭ în jurul *Voceĭ Prahoveĭ*, aŭ crezut de a lor datorie să *facă-ca* să reapară a:cest **energic și curagios** *organ al cetățeĭ noastre*».

Energic? Foarte energic cînd e vorba să *facă-ca*... să se laude. Curagios? Maĭ e e vorbă? Doar nu-ĭ *organul D-luĭ Iennescu*, căcĭ atuncĭ ar fi un organ cam slab; ci-ĭ «organul cetățeĭ!»

E frumoasă însă declarația următoare de la paragraful 4, coloana I:

«. . . Vom căuta să întreținem pururea o discuțiune **obiectivă, serioasă și cuviincioasă**...»

Iar ca dovadă de *obiectivitate, seriozitate* și *cuviință*, iată ce citim la paragraful cincĭ din acelașĭ articol:

«. . . Vom dezminți toate aserțiunile *calomnioase* pe carĭ, **o seamă de indivizĭ fără rușine**, le debitează contra noastră și amicilor noștri, **înșelînd** pe cetățenĭ și **speculînd** buna credință a poporuluĭ.»

Maĭ obiectiv și maĭ cuviincios decît așa, nu găseștĭ nicĭ la pușcărie.

Prin urmare, mie-mĭ place gazeta asta, maĭ ales că știe și gramatica. Dovadă:

«**Ceea-ce** am susținut în trecut,.... **le** susținem și azĭ.»

Și nicĭ nu se poate să nu știe gramatică niște oamenĭ carĭ, — cum declară eĭ singurĭ, — «trecutul și ocupațiunea noastră de *educatorĭ aĭ tinerimeĭ*, nu ne permit să facem alt-fel.»

* * *

In fruntea *Voceĭ Prahoveĭ* văd publicat «Director, C. Iennescu» și «Administrator P. Penescu».

Mi se pare că este Director *Pepenescu* și Administrator C. Iennescu; însă D. C. Iennescu se 'mpodobește cu penescu de păun.

Kinderius.

FOIȚA «ADEVĔRULUĬ LITERAR»

2)

ARATAREA FECIOAREĬ

(Urmare și sfîrșit)

Inainte să plecăm din Savignac, am vorbit cu cele-l'alte două halucinate, Marguerite Carreau și Marie Gourvat. Marguerite Carreau, de loc din satul Bourélie, e o fetiță bălae, foarte dulce, foarte timidă, dar care cu toate astea răspunde bucuros la întrebările ce i se pun. Iți dă o impresie de sinceritate. In luna luĭ Iulie, vreme de opt zile, a avut halucinațiĭ vagĭ și ne lămurite. Vedea trecînd pe lîngă dînsa umbre. Marie Magontier 'ĭ-a spus ce văzuse și tocmaĭ atuncĭ i s'a arătat și eĭ Fecĭoara în zidul minunat. Fecĭoara era mică de tot și îmbrăcată 'n negru. Copila s'a speriat; peste cîte-va zile halucinațiile 'ĭ-aŭ dispărut și de-atuncĭ nu i s'a maĭ năzărit nimica. Marguerite Carreau e fiica unuĭ arendaș destul de bogat; ea n'a avut vĭața zvînturată, jumătate vagabondă a Marieĭ Magontier, nu pare să fie ca aceasta o nervoasă, o desechilibrată, dar iluziile vedereĭ se 'ntîmplă ușor în ținutul acesta de pădurĭ și de pustiĭ, plin de legende evlavioase, poveștĭ de strigoĭ. Misticizmul, desvoltat în inima asta de fetiță prin pregătirea pentru «'ntăĭa împărtășire», și vorbitul cu Marie Magontier aŭ împlinit ce maĭ rămăsese; dar halucinațiile Margueriteĭ n'aŭ avut nicĭ odată stăruința și limpezimea halucinațiilor prieteneĭ eĭ; poate cărțile aŭ avut și ele vre-o înrîurire. A cetit *Ondine* și *Contes fantastiques* ale luĭ Hoffmann.

Marie Gourvat, după cîte spune duhovnicul din Savignac, e o fetiță pretențioasă, răzvrătitoare și îndrăzneață. A răspuns fără șovăire la toate întrebările ce 'ĭ-am pus. E mult maĭ deschisă, maĭ sărită de cît prietenele eĭ, maĭ incultă și nu atît de deșteaptă din fire. Se pare că a suferit înrîurirea celor-l'alte două și că ea n'a avut nicĭ o vedenie pîn'ce Marie Magontier și Marguerite Carreau nu 'ĭ-aŭ vorbit de arătările lor. A văzut în treĭ rîndurĭ lîngă dînsa o umbră neagră: umbra asta se mărea, conturuŕile se deslușeaŭ, s'a făcut maĭ limpede și maĭ luminoasă și în sfîrșit Fecĭoara i s'a arătat îmbrăcată în vestimente albe. Avea o încingătoare albastră cu cataramă scînteĭetoare, în brațe ținea un copil, picĭoarele-ĭ eraŭ goale. A casă la părințiĭ feteĭ e o statue mică a Fecĭoareĭ, pe care vedenia Marieĭ a reprodus'o 'ntocmaĭ. Marie Gourvat a suferit și cîte-va halucinațiĭ de auz. Fecĭoara 'ĭ-a vorbit, 'ĭ-a proorocit, dar proorocirile astea aŭ rămas foarte vagĭ, maĭ toate sunt privitoare la afacerĭ de familie saŭ de banĭ.

In urma celor treĭ fetițe, un mare număr de copiĭ aŭ avut și eĭ halucinațiĭ numeroase; predomnesc halucinațiile văzuluĭ, cele de auz sînt relativ rare.

Halucinațiile acestea de vedere înfățișează două caractere, pe care cată să le semnalez; maĭ întîĭŭ și întîĭŭ s'a întîmplat adesea — și am avut noĭ înșine o pildă sub ochĭ — că 'n pusta de la Pontinet, maĭ mulțĭ copiĭ și maĭ multe femeĭ aŭ văzut pe Fecĭoară în acelașĭ timp, dar ea nu se arătà tuturora sub aceeașĭ înfățișare: uniĭ o vedeaŭ albă, alțiĭ neagră, pentru unele erà îmbrobodită 'n vălurĭ, pentru altele erà cu fața descoperită. Iarășĭ e de observat că halucinațiile acestea s'aŭ alcătuit gradat, că s'aŭ mărit cu 'ncetul și că a trebuit fie-care din cele cuprinse de vedeniĭ și 'n urma fie-căruĭ credincĭos, un soiŭ de educație, de pornire, ca să zărească arătarea în toată deslușirea eĭ. De obiceiŭ, se vedea di'ntru 'nceput un chip de culoare 'ntunenecată, apoĭ chipul se mărea și 'n acelașĭ timp se luminà. Marie Magontier a văzut pe Fecĭoară lepădîndu-șĭ încetinel zăbranicele în care erà înfășurată.

Decĭ, spiritul fie-căruĭa, icoanele ce 'l ocupaŭ, chipul de a simți și de a cugetà al fie-căruĭ individ, aŭ dat vedeniilor elementele lor de căpetenie. Din afară nu s'a dat de cît ideea însă-șĭ a arătăreĭ și trăsăturile-ĭ maĭ generale, o icoană abstractă, ca să zicem așa, un soiŭ de skemă pe care fie-care a putut'o preschimba și modifica după pornirea luĭ. In jurul concepțieĭ acesteea centrale, s'aŭ grămădit amănuntele și une-orĭ a trebuit mult, maĭ multe ceasurĭ ori zile maĭ multe, pentru ca chipul cel noŭ care se creĭà ast-fel să cîștige în intensitate, pentru a se obiectivizà și a micșorà sensațiile antagoniste. Drept vorbind, nu-ĭ, decĭ, o molipsire; fie-care halucinație este curat opera celuĭ ce a suferit'o.

De alt-fel, în afacereà asta nu poate fi vorba de cît de suggestie prin graĭŭ. Orĭ-ce părere am putea avea despre realitatea fenomenelor telepatice, e lămurit că suggestia mintală este aicĭ afară din cauză. Bărbațiĭ și femeile carĭ veneaŭ în pusta de la Pontinet, auziseră de multă vreme vorbindu-se de taĭnicele vedeniĭ ale Marieĭ și ale tovarășelor eĭ, se așteptaŭ să vadă pe Fecĭoară, o doreau din tot sufletul.

In realitate, mecanismul în lucrare aicĭ e cu totul deosebit de mecanismul suggestieĭ; acolo nu-ĭ de loc o idee orĭ o imagine care să se impună spirituluĭ dintr'o-dată. Chipul producător de halucinațiĭ nu-ĭ în mijlocul celor-l'alte chipurĭ și al celor-l'alte ideĭ ca un străin, răznețit de tot ce-l înconjoară. Ca și în ideea fixă, ca și 'n extaz, avem aface cu o stare de conștiință care se mărește puțin cîte puțin, care prin însă-șĭ tăria eĭ aruncă pe planul al doilea, micșorează și slăbește cele-l'alte stărĭ de conștiință, dar rămîne legate de ele. Eul nu 'șĭ perde unitatea și impune forma luĭ ideeĭ străine, care, venită din afară, îl înghite o clipă pe dintregul.

Trebue cu toate astea să recunoaștem că de regulă halucinațiile și iluziile aŭ un caracter lămurit individual, că foarte rar ele cuprind de o dată maĭ multe ființe, că chiar în cazul acesta ele se mărginesc de obiceĭŭ la un grup restrîns de oamenĭ pușĭ în condițiĭ de vĭață identice saŭ măcar foarte asemănătoare 'ntre ele. Aci, din potrivă țăranĭ și țărance ale căror ideĭ nicĭ vorbă că nu se deosebesc mult unele de altele, carĭ aŭ aceleașĭ credințe, aceleașĭ superstițiĭ, obiceĭurile de a gîndi aceleașĭ, dar carĭ în sfîrșit nu se cunosc, nu trăesc împreună, sufer într'un timp dat, halucinațiĭ ce se aseamănă foarte mult unele cu altele în trăsăturile lor generale. Unele s'aŭ întîmplat chiar toate odată.

Poate că dacă am admite realitatea fenomenelor telepatice, atnncĭ nu chiar halucinațiile, dar starea mintală care le-a permis să se nască și să se desvolte, ar trebui s'o dăm pe seama acțiuneĭ spirituluĭ halucinatelor asupra bărbaților și a femeilor cărora li s'aŭ arătat și lor Fecĭoara.

Dar ni se pare că trebue să găsim o explicație maĭ simplă. Dintru 'ntîĭŭ, cată să observăm că halucinațiile de care-ĭ vorba, sînt maĭ toate halucinațiĭ ale văzuluĭ; halucinațiile auzuluĭ și dacă se'ntîmplă, sînt hotărîte de halucinațiile văzuluĭ. Printre vedeniĭ, trebue de făcut două categoriĭ deosebite: într'una trebue să punem arătările Fecĭoareĭ în crăpătura ziduluĭ; într'alta formele ce s'aŭ arătat în pustă, în cîmpiĭ orĭ pe drumurĭ. Halucinațiile de felul acesta din urmă sînt excepționale, ele nu să 'ntîmplă de cît acelora carĭ aŭ văzut maĭ 'nainte pe Fecĭoară în zid, saŭ aŭ un caracter încurcat și nedeslușit, care le desparte cu totul de vedeniile de categoria cea-l'altă; e cu totul probabil că nimenĭ nu le-ar fi luat în seamă, dacă nu s'ar fi întîmplat într'o vreme cu arătările minunate de la Pontinet.

De aceea credem că putem pune vedeniile zărite în crăpătura zidului cu halucinațiile de felul celor studiate de D-niĭ Binet și Féré.

Drept vorbind, halucinațiile acestea nu sînt de cît o formă particulară de iluzie; punctul de plecare e o senzație reală, în jurul căreea vine să se adune, să se cristalizeze imaginele. Acest tip de halucinațiĭ nu sînt așa dese ca halucinațiile de origină curat centrală, și vedeniile țin de clasa aceasta într'un chip foarte general. Credem că e cu neputință de a tălmăci ast-fel ființa epidemieĭ de halucinațiĭ ce am observat. In jurul uneĭ senzațiĭ reale, aceeașĭ pentru toțĭ — vederea crăpătureĭ din zid — vin de se adună imaginĭ foarte puternice, foarte asemănătoare 'ntre ele, care aŭ o tendință de a se obiectivizà.

Nicĭ o senzație deslușită a văzuluĭ nu poate intrà în conflict cu imaginele acestea, și să le micșoreze, pe cînd bărbatul și femeea privesc prin gaura zidului. Ele se desvoltă, decĭ, se măresc și în sfîrșit es în afară. Icoanele acestea nu se deosebesc de cît prin amănunte. Și vedeniile toate avea-vor un fond comun și nu vor diferi de cît prin trăsăturile lor secundare.

Tălmăcirea noastră e confirmată de faptul că 'ndată ce persoana care a suferit halucinația se depărtează de zid saŭ chiar încetează de a privi prin crăpătură, vedeuia se șterge. Și în sfîrșit, să adăogăm că starea de congestie a creeruluĭ hotărît de poziția capuluĭ poate jucà un rol oarecare în năzărirea fenomenelor.

Se vede că 'n fenomenele ce am studiat, aceea ce a jucat rolul de căpetenie este suggestia prin viŭ graĭŭ; dacă a putut avea vre-o înrîurire și molipsirea, înrîurirea eĭ a fost, orĭ-cum, foarte secundară. Ba chiar ea a putut naște o stare prielnică desvoltăreĭ halucinațiilor. Dacă s'a întîmplat une-orĭ ca maĭ mulțĭ să fi văzut tot într'o vreme arătarea, fără să se fi 'ntîmplat vre-o suggeștie prin graĭŭ, — apoĭ cazurile acestea trebuesc așezate într'o altă categorie de fenomene

Trad. de **QUIDAM.**

EXPICAREA GRAVUREI

IUDITA ŞI OLLOPHERN

Gravura noastră de astă-zĭ reprezintă pe Iudita tăind capul luĭ Ollophern.

Istoricii eclesiaştĭ spun că aceasta s'a petrecut la anul 672 înainte de Christos. Nabuchodonosor regele Niniver voind să cucerească toată lumea, a trimes pe generalul săŭ Ollophern să atace şi Betulia. Supusese dejà Mesopotamia, Siria, Libia şi Celicia.

Betulia însă nu vroi să se predea. Atuncĭ Ollophern le tăià izvoarele de apă, ca să-ĭ omoare prin sete. Văzînd asta, ovreiĭ hotărîră să se predea, — cînd ĭată că Iudita, văduva luĭ Manasses declară că ea va salvà cetatea.

Se îmbrăcă frumos, îşĭ luă servitoarea cu dînsa şi se duse 'n lagărul luĭ Ollophern, căruĭa-ĭ declară că vrea să trădeze pe ovreĭ.

Ollophern o primeşte, se 'nebuneşte de frumuseţea eĭ şi o ţine 'n palat.

Intr'o noapte, după un chef straşnic, Ollophern adoarme. Atuncĭ Iudita, însoţită de servitoare, îĭ taĭe capul şi fuge, — după ce pune capul tăĭat pe zidul cetăţeĭ.

La urmă, ovreiĭ năvălesc, bat pe Asirienĭ în număr de 150.000, — ĭar Iudita rămîne salvatoarea neamuluĭ luĭ Israel.

Pe tema asteĭ poveţĭ, arta religioasă a lucrat grozav. Tablourĭ, romane, tragediĭ, toate aŭ fost împănate de «Iudita şi Ollophern». Cităm ca tablourĭ :

Iudita de Raphael, se găseşte la galeria din Petersburg ; *Iudita şi Ollophern* de Tintoret, la *Madrid* ; *Iudita* de Horace Vernet, expus la 1831 la *Salonul* din Paris ; *Iudita* de Andrea Manteara, la Berlin ; *Iudita şi Ollophern*, de Henri Regnault, la museul din Marsilia,—şi altele.

Ca literatură :

Poemă în cincĭ părţĭ de Du Bartas, dramă germană în cincĭ acte de Fred. Helbel, tragedia luĭ F. St. Esprit, tragedia luĭ Decomberousse, etc.

* * *

Care e însă adevĕrul asupra Iuditeĭ ?

Istoricii spun că n'a existat nicĭ Nabuchodonosor, nicĭ Ollophern, nicĭ Iudita. Totul e o legendă biblică. Atacul Mesopotamieĭ, Sirieĭ, Libieĭ, Celicieĭ, deodată, e o imposibilitate geografică.

Afară de asta, chiar după istoriciĭ eclesiaştĭ, Iudita erà in vîrstă de 60 de anĭ. La asemenea vîrstă nu maĭ întorcĭ capul nimănuĭ, — maĭ ales în Asia, unde oameniĭ se trec curînd ! In cazul cînd oameniĭ trăĭaŭ pe atuncĭ treĭ sute de anĭ, la 60 de anĭ Iudita trebuià să fie o «copiliţă inocentă». Cînd colo, auzim că erà şi văduvă.

Rămîne dar un simplu roman biblic, roman cam imoral, în care o femee se face... cum să-ĭ zicem ?...fie chiar *pentru Patrie* !

De alt-fel, Biblia e plină de asemenea romane dramatice, în care femeile sînt eroine. N'avem de cît să cităm pe Eva, Suzana, Bethsabea, Ruth, Esther, Athalia, Rachela şi altele.

Ceea-ce dovedeşte că noĭ ceştia de astă-zĭ avem nişte predecesorĭ destul de galanţĭ,— nu ca să-ĭ laud.

W.

GRAVURA TRECUTĂ

Pătărania Ţiganuluĭ

1. Ţiganul se duce la pădure să tae lemne. Din prostie îşĭ aşează căruţa şi calul chiar lîngă copac. Copacul tăiat de la rădăcină cade peste căruţă, o sfărâmă şi omoară şi calul.

2. Ţiganul mîhnit, pleacă a casă cu toporul la spinare.

3. Pe drum dă de o baltă pe care eraŭ maĭ multe raţe. Ca să nu-l ocărască prea tare ţiganca de paguba din pădure, se gîndeşte c'ar fi bine să-ĭ ducă măcar o raţă. Dă dar cu toporul după raţe, raţele zboară şi toporul cade la fund.

4. Amărît de întîmplare, ţiganul se desbracă, şi intră în apă ca să-şĭ caute toporul. Un ţăran, în vremea asta, îĭ fură hainele.

5. De ruşine ca să nu intre gol în sat, ţiganul şi-a făcut o centură de papură, după moda luĭ Adam cînd era în raĭŭ.

6. Ajuns în sat, întîlneşte pe popă călare pe iapă şi cu mînzul după dînsul.

Vitele flămînde se reped la centura ţiganuluĭ şi ĭ-o mănîncă, rămânînd ţiganul de rîsul satuluĭ, al ţigănceĭ şi al dancilor.

Numărul celor carĭ ne-aŭ trimes deslegărĭ fiind enorm, şi maĭ toate deslegările fiind bune, am tras premiul la sorţĭ.

Cîştigătorul volumuluĭ «Degenerarea» de Max Nordau, e D. Toma D. Protopopescu, *Loco*.

Il rugăm saŭ să treacă pe la redacţie pentru a-şĭ lua premiul, saŭ a ne trimete adresa sa exactă.

POŞTA REDACŢIEI

L. D. *B. toş.* — Originala nu.

V. — «Nebunul» palid.

X. — «Nobleţea Sentineleĭ» nu face, pentru motivele următoare :

În taĭnă mîna 'ntinde, prevenitul plînge
'Şi vîră 'n sîn ţigara odor de mîngîere
. . . .
Iubită sentinelă, soldat de nobil sînge
A ta mărinimie alină a mea durere!...

Soldat de «nobil» sînge? Care va să zică, soldat burghej !

P. S. — De la numărul viitor vom fi maĭ exacţĭ cu «poşta redacţieĭ».

JUDITA ŞI OLLOPHERN

CAMPANIA ELECTORALĂ

Viaţa politică. — Intrunirea conservatoare. — Intrunirea liberală. — In provincie.

Viaţa politică

Desele întrunirĭ pe culorĭ, conferinţele intime, scandalurile şi bătăile provocate de bătăuşiĭ ambelor partide istorice, beţiile şi tapajurile nocturne ale luĭ nea Iancu et Comp., amestecul poliţieĭ în luptele politice, chiulhanurile unor inspectorĭ poliţieneştĭ,—aŭ dat în cursul acesteĭ săptămînĭ un caracter maĭ animat luptelor electorale.

Nu puţin aŭ contribuit la această animaţie artificială şi reînvierea morţilor de către primărie şi înscrierea în listele electorale în cîte treĭ şi patru culorĭ a bătăuşilor conservatorĭ.

Lupta electorală se dă tot după vechiul calapod ; aceleaşĭ figurĭ, aceiaşĭ armată de bătăuşĭ, aceleaşĭ recriminaţiĭ reciproce, aşa că nu poţĭ face nicĭ o deosebire între cele două tabere beligerante.

Intrunirea conservatoare

Campania cea mare, seria întrunirilor celor marĭ se va începe azĭ după amiazi.

Conservatoriĭ se adună la *Dacia* azĭ după amiazi. E probabil, că nu va vorbi nimenĭ afară de D. N. Filipescu, primarul Capitaleĭ, care va expune toate lucrările şi îmbunătăţirile ce le-a făcut şi va schiţa programul lucrărilor, pe care are de gînd să le săvîrşească.

In acelaşĭ timp se va anunţa şi lista candidaţilor conservatorĭ, listă pe care cetitoriĭ noştri o cunosc deja şi în capul căreia figurează D. Al. B. Ştirbeiŭ. Această listă a produs marĭ neînţelegerĭ şi nemulţumirĭ în sînul partiduluĭ conservator. Ceĭ maĭ nemulţumiţĭ sînt D-niĭ Ştefan Sutzu, P. Orbescu, C. Borcescu, C. Ghiţă Ioan, Lenş Slătineanu, L. Paciurea şi Radovicĭ, carĭ aŭ fost înlăturaţĭ.

De alt-fel, afară de D. Ştefan Sutzu, nicĭ unul din aceştiea nu s'aŭ interesat de loc de afacerile comuneĭ, aşa că supărarea lor n'are nicĭ o importanţă şi nicĭ un ecoŭ.

Intrunirea liberală

Tot azĭ se va ţine la *Orfeŭ* şi marea întrunire liberală atît de dese-orĭ anunţată şi amînată.

Liberaliĭ, deşi se prezintă în condiţiunĭ foarte slabe în luptă, totuşĭ aŭ decis în întrunirea intimă de Miercurĭ, ca să facă toate sacrificiile posibile ca să întrunească un număr respectabil de voturĭ.

In ce priveşte campania antidinastică, pe care aŭ proiectat'o, liberaliĭ aŭ renunţat la ea, în urma întrevederilor pe care le-aŭ avut D-niĭ D. Sturdza şi E. Stătescu la Ragaz cu Regele. Cîţĭ-va intimĭ aĭ D-luĭ Sturdza pretind că Regele aşteaptă o ocazie favorabilă ca să scape de conservatorĭ şi să revie la liberalĭ. D. Sturdza ar fi avînd chiar promisiunea Regeluĭ, că în cursul acestuĭ an chiar, în urma unuĭ eventual conflict diplomatic cu Austro-Ungaria, conservatoriĭ vor fi licenţiaţĭ de la putere. Aceasta ar fi cauza pentru care aŭ renunţat de a maĭ ataca pe Rege.

Ast-fel, întrunirea liberală de azĭ, la care vor vorbi D-niĭ Cantacuzino, Palladi, etc., se va mărgini numaĭ în a ataca pe guvern şi în a prezinta în culorile cele maĭ negre situaţia financiară a comuneĭ.

In provincie

In provincie lupta electorală în unele oraşe este maĭ interesantă ca în Capitală. Aşa în *T.-Severin* vor fi treĭ liste, una a liberalilor, în cap cu D. deputat Ghelmegeanu, a doua a conservatorilor şi a treia a democraţilor în cap cu senatorul radical D. C. Urdăreanu. Această din urmă listă este foarte simpatică majorităţeĭ cetăţenilor din Severin.

In *Craiova* şansele liberalilor în cap cu D. Nicolaide sînt egale cu ale conservatorilor.

Maĭ interesantă va fi lupta în *Buzăŭ*. In acest oraş liberaliĭ aŭ fost sigurĭ de izbîndă, cu atît maĭ vîrtos, că clica marghilomanistă este detestată de oraşul întreg. Dar abuzurile şi hoţiile descoperite în sarcina D-luĭ Constantinescu, fost primar al Buzăuluĭ, care se află în capul listeĭ liberale, aŭ compromis mult situaţia favorabilă, pe care o aveaŭ liberaliĭ. Şi cu toată antipatia, pe care o inspiră lista marghilomanistă în cap cu D. deputat şi primar Demetriade, nu numaĭ liberalilor, ci chiar şi conservatorilor, izbînda eĭ are marĭ şanse.

In *Galaţĭ* lista conservatoare în cap cu D. Virgil Poenaru este mult hărţuită de conservatoriĭ Ressu-Macri. Şi, deşi conservatoriĭ nemulţumiţĭ nu vor propune o listă aparte, totuşĭ atît D-niĭ Ressu şi Victor Macri, cît şi prefectul Robescu refuză concursul lor D-luĭ Poenaru.

In ce priveşte lista liberală, ea nu inspiră nicĭ o încredere, nicĭ chiar liberalilor independenţĭ. Ideea de a se organiza liberaliĭ în cap cu moşneagul Hagi Nicola, un negustor îmbogăţit şi învechit, care nu e în stare să jertfească nicĭ cincĭ parale pentru alegerĭ, a indispus pe cea maĭ mare parte a liberalilor.

INF.

La administraţie hîrtie maculatură de vînzare.

Tipografia «Nouă» Gr. Panaitescu, Pasagiul Băncei Naţionale, 19. — *Imprimat pe hârtia din Fabrica LETEA.*